

Statsministerens kontor
Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Barne- og likestillingsdepartementet
Finansdepartementet
Fiskeri- og kystdepartementet
Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Forsvarsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og politidepartementet
Kommunal- og regionaldepartementet
Kultur- og kirkedepartementet
Kunnskapsdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Miljøverndepartementet
Nærings- og handelsdepartementet
Olje- og energidepartementet
Samferdselsdepartementet

Vår ref
OU2008-024

Deres ref

Dato
08.04.2008

Utarbeidelse av innsynsstatistikk/statusrapporter

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for norske medier (trykt presse, radio, tv og internettpublikasjoner) i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Vi har et eget offentlighetsutvalg bestående av journalister og redaktører som arbeider for videreføring og videreutvikling av offentlighetsprinsippet i forvaltningen og samfunnslivet ellers.

Offentlighetsutvalget viser til pågående arbeid med ny offentlighetslov og offentlig elektronisk postjournal. Som det framgår både av forarbeidene til loven og av referat fra Stortingets behandling av loven, er hovedintensjonene med lovendringen å styrke offentlighetsprinsippet i Norge, herunder å begrense antall dokumenter som unntas offentlighet.

Dette har blant annet gitt seg utslag i den nye offentleglova gjennom bestemmelser som knytter unntak opp mot *opplysninger* framfor hele dokumenter, og bestemmelser som oppstiller et skadevilkår for unntak. Gjennom dette ønsker man å begrense hemmelighold til de tilfeller der det foreligger et reelt og saklig behov som veier tyngre enn allmennhetens legitime interesse i saken.

Da Stortinget behandlet den nye loven i Inst. O nr. 41 (2005-2006), ble det fremmet krav fra samtlige representanter om at loven skulle evalueres i løpet av en femårsperiode/neste stortingsperiode, jf. følgende utdrag på s. 4:

«EVALUERING

Komiteen vil videre hevde at de endringer som nå foreslås i forslag til ny offentlighetslov er viktige og vil endre dagens lovgivning. På bakgrunn av dette vil komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å foreta en evaluering av offentleglova i løpet av neste stortingsperiode med hovedfokus på om intensjonene om mer innsyn har blitt oppfylt."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en bred evaluering av offentleglova ikke senere enn fem år etter at loven er vedtatt iverksatt. Temaer som må evalueres er blant annet lovens virkeområde, formålsparagrafen, lovens unntaksbestemmelser, praksis for klage, praktiseringen av meroffentlighetsprinsippet og hvordan loven praktiseres med sikte på eventuelle nødvendige korreksjoner for å oppfylle lovgivers intensjon."»

Stortinget krever altså at loven skal evalueres opp mot sitt formål om mer innsyn. For å måle dette, er man helt avhengig av en systematisk oppfølging av den totale saksbehandlingen tilknyttet innsynskrav, herunder oppfølging av unntak og klager.

På bakgrunn av ovenstående mener vi det er på tide at samtlige departementer innfører en ordning tilsvarende den som utenriksdepartementet har hatt siden 90-tallet: En egen offentlighetskoordinator og månedlig offentliggjøring av distribusjonslister med statistisk oversikt over departementets praktisering av offentlighetsloven, samt en årlig oppsummering og vurdering av departementets praksis på dette området.

Fram til for noen få år siden hadde offentligheten tilgang på denne type statistikker fra pressesenteret som var underlagt Statskonsult. Som følge av nedleggelsen av Statskonsult forsvant denne tjenesten. Det har ikke kommet signaler på at dette var en bevisst prioritering fra regjeringens side, noe som kan tyde på at dette var en utilsiktet konsekvens. Ikke desto mindre er det på tide å få på plass en slik ordning for samling og offentliggjøring av innsynstall.

Konkret ber vi om at departementet innfører rutiner for fortløpende registrering og offentliggjøring av:

- Innkomne innsynskrav
- Saksbehandlingstid
- Avslag på innsyn
- Begrunnelse for avslag (spesifisering av hjemler)
- Klager over avslag på innsyn
- Utfall av klager
- Relevante uttalelser fra Sivilombudsmannen
- Månedrappporter med oversikt over saksbehandling hver måned
- Årsrapport med en samlet oversikt over departementets innsynspraksis

Ovenstående er informasjon som bør gjøres tilgjengelig på internett. Vi ber også departementet vurdere å innføre ordningen med en egen offentlighetskoordinator som man har i Utenriksdepartementet.

Tilgang til en slik samlet oversikt over departementets saksbehandling vil tilrettelegge for en uavhengig kontroll utenfra om den nye loven fungerer i tråd med sitt formål. Dette kan igjen bidra positivt til vårt overordnede, felles mål om å styrke offentlighetsprinsippet i Norge.

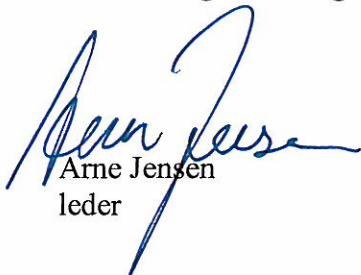
Vi kan for øvrig heller ikke se at det kan være noe praktisk i veien for at ordningen innføres, ettersom departementet etter vårt syn vil bli nødt til å føre en slik statistikk uansett, som følge av Stortingets krav om evaluering. I så fall bør det være en enkel oppgave å tilrettelegge for at opplysningene gjøres tilgjengelig for allmennheten. Under enhver omstendighet mener vi offentlighetens interesse i dette, må veie tyngre enn eventuelle praktiske problemer rundt offentliggjøring.

Utvalget viser til ovenstående og ber om en konkret tilbakemelding på om og eventuelt når departementet kommer til å innføre registrering og offentliggjøring av statistikk vedrørende praktisering av offentlighetsloven, slik vi har beskrevet overfor, og om det er aktuelt å innføre ordningen med offentlighetskoordinator.

Vi ber også om en tilbakemelding på hvordan departementet planlegger å følge opp kravet fra Stortinget om evaluering av den nye offentlighetsloven.

Vennlig hilsen

for offentlighetsutvalget i Norsk Presseforbund

Arne Jensen
leder

Kristine Holm
juridisk rådgiver

Kopi: Utenriksdepartementet
Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI)